

kend meisje verdiende nauwelijks genoeg om haar eigen eten te betalen. Als ze een tijdje werkloos of ziek was en haar familie kon haar niet helpen, dan was een hoerewaardin wel bereid bij te springen, of haar zelfs in haar huis te laten verplegen: dit moest natuurlijk later terugbetaald worden. Een meisje dat een buitenechtelijk kind kreeg kon bevallen in een hoerhuis, maar moest dan dat bedrag later terug verdienen. Meisjes die genoeg hadden van hun armoe- dig bestaan en zelf prostituee wilden worden, hadden daarvoor mooie kleren nodig en kleren wa- ren duur: een behoorlijk stel kleren kostte al gauw het jaarloon van een dienstmeid. Het geld daarvoor leende ze bij de hoerewaardin. Vaak lokte een hoe- rewaardin een meisje de prostitutie binnen met de belofte van mooie kleren.

SLAPEN

De omgang met de klant was persoonlijker dan te- genwoordig. Vaak kwam de man een hele avond, werd er samen gegeten en plezier gemaakt en ging men daarna uit in de stad. De winst voor de hoere waardin bestond voor een groot deel uit de hoge re- kening voor eten en drinken, want de prijs van voedsel en drank was vergeleken met de lonen enorm hoog. Het was normaal dat de man bleef sla- pen; zeelieden die geen vast adres in Amsterdam hadden, bleven soms weken in een hoerhuis wonen, tot hun geld op was.

HOGES PRIJS

Alleenstaande meisjes uit het gewone volk hadden het destijds zo moeilijk dat de keuze voor prostitu- tie nog zo gek niet was. Hoeren waren beter ge- kleed, beter gevoed, hadden meer pleziertjes en meer mogelijkheden om geld te verdienen dan een 'eerlijk' meisje. Maar de prijs was hoog. Zij werden op één hoop gegooid met criminelen en konden in de gevangenis terecht komen. De goede naam was daarmee verloren, evenals de kans op een fatsoen- lijk huwelijk. Ook de gezondheid liep gevaar. In de spelhuizen en de hoerhuizen werden de meisjes vooral ingezet als animeermeisje, zodat veel vrou- wen aan de drank raakten. Erger nog waren de ge- slachtsziekten. Er bestonden condooms van schape- darmen, maar die werden nauwelijks gebruikt. De meeste prostituees liepen ziekten op. Onvruchtbaar- heid was daarvan vaak het gevolg, zodat na het eer- ste - vaak onwettige - kind, er meestal geen meer volgde. Door de hoge kindersterfte, en omdat hoe- ren hun kind moesten uitbesteden, stierf dat ene kind meestal op heel jonge leeftijd. Men wist de oorzaak van die onvruchtbaarheid niet, maar dacht dat dit kwam door de vele sex: "Op wegen die veel bewandeld worden kan geen gras groeien" was toen de uitdrukking.

De ergste geslachtsziekte was syfilis. Die heette toen de 'grote pokken' want men kreeg niet alleen zweren aan de geslachtsorganen maar over het hele lichaam. Ook een ziekte heeft een geschiedenis. Sy- filis was toen nog ongeneeslijk, veel prostituees werden ziek, soms zelfs krankzinnig, en gingen eraan dood. De toen gebruikelijke behandeling met

kwik hielp niet en gaf vreselijke bijverschijnselen. Door kwikvergiftiging vielen haren en tanden uit: men kon ook aan de behandeling overlijden!

VROUWENZAAK

Jong overlijden, onvruchtbaarheid, alcoholisme en in de goot raken waren de risico's van prostitutie. Maar vele prostituees werkten slechts een paar jaar en trouwden dan met een zeeman, of werden zelf op jonge leeftijd hoerewaardin. Hoerewaardiinnen woonden vaak samen met een man of vriend - wat handig was voor onwillige betalers - maar met het hoerhuishouden bemoeide hij zich niet. Gedurende de zeventiende en achttiende eeuw was in Amster- dam niet alleen de prostitutie, maar ook het organi- sieren en de opbrengsten ervan een vrouwenzaak.

Foto: Meral Uslu

In de goot van de samenleving,
ligt het geluk voor het grijpen.

Daar waar het schijnsel
je meetovert in een droom
een koestering
in de spiegel
van mijn diepste zijn.

Verdwalend in zijn lijf
op zoek naar oneindigheid
een tip van de sluier
nimmer gelicht
wachtend op mijn hand.

Margot A.